

Så här får du tryggt radonhalterna i dina fastigheter

Kunskap från Aktea

Har du koll på radonhalterna i dina fastigheter? Om inte, passa på att mäta när det är det säsong för att mäta radon. Radonmätningar i byggnader ska göras under den så kallade eldningssäsongen, normalt från oktober till och med april, för att få ett godkänt resultat.

Enligt strålskyddslagen är fastighetsägare för flerbostadshus, hyres- och bostadsrätter, lokaler samt småhusägare ansvariga att mäta radon. Om fastigheten inhyser arbetsplatser är det företaget som driver verksamheten i lokalerna som har ansvar att kartlägga och bedöma risken för hög radonhalt, som kan medföra hälsorisker vid inandning. Om värdet skulle överstigas kan du som är fastighetsägare bli ansvarig för att se till att radonhalten sänks.

Hur vet jag om det finns radon i mitt hus?

Radon är en osynlig gas som finns naturligt i luften, marken och vattnet. Eftersom radon varken luktar, smakar eller syns, är det enda sättet att upptäcka gasen i ett hus att mäta. Den radioaktiva gasen bildas när radium sönderfaller, vilket i sin tur kommer från naturligt förekommande uran i berggrund och jordarter. Radon har en halveringstid på 3,8 dagar, en tillräckligt lång halveringstid för att det ska hinna transporteras till inomhusluften.

Radon kan följa med inandningsluften in i lungorna. När de sönderfaller avges strålning som kan orsaka skador i lungvävnaden, vilket kan leda till lungcancer. I Sverige drabbas cirka 500 personer per år av lungcancer på grund av radon i bostaden eller på arbetsplatsen.

Var finns radon?

Risken varierar beroende på var man bor och kan finnas i marken, luften och vattnet.

Radon i byggnader kan komma från tre källor:

1. Marken under och runtom huset
2. Blåbetong i byggnadsmaterialet, som användes från 1929 till slutet av 1970-talet
3. Vatten från bergborrade brunnar eller kalkkällor kan också innehålla radon

Tuffare tillsyn från kommunerna

Din kommun, som regel miljökontoret i denna, har tillsynsansvaret över att radonhalten i flerbostadshus, offentliga lokaler samt exempelvis skolor och förskolor inte överstiger gränsvärdet. Det innebär att de kan begära in uppgifter från fastighetsägare med resultat från radonmätning.

Sedan år 2018, då ansvaret för radonmätning flyttades över från Folkhälsomyndigheten till Strålsäkerhetsmyndigheten, har kommunerna blivit hårdare i sin tillsyn. De kan kräva in mätrapporter med årsmedelvärde och kan belägga fastighetsägare med vite om inrapportering inte sker.

När behöver du göra en radonmätning?

Du bör mäta radonhalten om du:

- ✓ köper en fastighet
- ✓ bygger nytt eller renoverar på ett sätt som kan påverka radonhalten
- ✓ ändrar ventilationen eller uppvärmnings-systemet
- ✓ vet eller misstänker att byggnaden ligger i ett område med höga halter av markradon
- ✓ vet att huset är byggt med blåbetong
- ✓ inte vet om radonmätning har gjorts i fastigheten
- ✓ vet att det gått ca 10 år sedan senaste radonmätningen
- ✓ ser att genomförd mätning inte uppfyllt Strålsäkerhetsmyndighetens metodbeskrivning

Radonhalten mäts i Becquerel per kubikmeter inomhusluft (Bq/m^3). Riktvärdet för radon i inomhusluften är 200 Bq/m^3

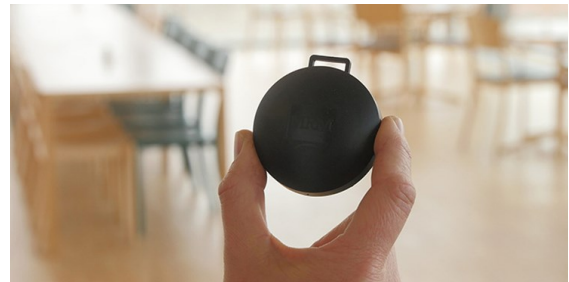
Rätt säsong för radonmätning

Mätning av radonhalten i byggnader ska ske under eldningssäsong och i minst två månader för att få ett godkänt resultat. Som riktvärde för eldningssäsong är dygnsmedel-temperaturen under 10° . Detta gäller normalt mellan 1 oktober och 30 april i södra och mellersta Sverige, längre i de norra delarna.

Tänk på att kommunerna också ställer krav på *hur* radonmätningen ska gå till.

Följande är särskilt viktigt att tänka på:

1. Mätningen ska följa Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter [Mätning av radon i bostäder – metodbeskrivning](#).
2. Mätningen ska genomföras med utrustning, till exempel radondosor, från ett av [SWEDAC](#) ackrediterat laboratorium. Dessa kan beställas hem via post.

Så här ser en mät dosa ut, den vanligaste metoden att mäta radon inomhus med.

Hjälp med mätningar?

Aktea har erfarenhet av att utföra både långtidsmätningar, så kallad orienterande mätningar, liksom korttidsmätningar i bostäder och på arbetsplatser. Det innebär att vi kan hjälpa till med allt ifrån att identifiera vad som ska mätas, hjälpa dig som fastighetsägare med hur många mät dosor som behövs till respektive objekt, beställa och placera ut dosor till att samla in och skicka dem för labbanalys.

Vi på Aktea

Akteas konsulter är specialister på energieffektivitet, förnybar energi och sund inomhusmiljö i fastigheter och verksamheter. Vi vill hjälpa fler företag att sänka sina energikostnader och bidra till ett bättre klimat.

Kontakta oss idag för att prata om ditt företags förutsättningar och mål. Vilket av våra kontor ligger närmast dig?

KONTAKTA OSS

Hör gärna av dig via vår gemensamma mejladress info@aktea.se. Vill du prata direkt med ett av våra kontor i Stockholm, Göteborg, Malmö, Umeå eller Uppsala, kan du besöka aktea.se/kontakt.

Aktea Energy AB, 2021, Materialet får kopieras och användas med uppgivande av källa.